

DIGITALE MELDINGER

INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

DATO: FEBRUAR/MARS 2020

ARENA: KOMMUNENS HJEMMESIDE

INNSPILL: 76

ANTALL UNDER 18 ÅR: CA 50 (INKL. 2
ELEVRAÐ MED FLERE DELTAKERE)

Ny kommune, ny kommuneplan!

For å lage en god plan inviterte Indre Østfold kommune innbyggerne sine til lokale verksteder i uke 7 og 9 vinteren 2020. Verkstedene ble arrangert på fem ulike steder i kommunen. Kommunen ønsket å finne ut av hva som gir trivsel og hva som er typisk for Indre Østfold kommune. Det var valgt ut fem temaområder kommunen ønsket å høre innspill på: folkehelse og levekår, klima, økonomi, næring og samskaping. På det lokale verkstedet møtte innbyggerne politikere som var opptatt av deres meninger om kommunen. Møtene var åpne for alle, uavhengig av hvor i kommunen de bor.

De som ikke hadde mulighet til å møte på et av de fem stedene kunne gi innspill digitalt. Under kan du lese alle digitale innspill vi har fått. Indre Østfold kommune har ikke gjort noen vurdering av innspillene. Enkelte innspill har blitt moderert av personvernansvarlig. Innspillene fra de digitale meldingene vil bli sendt til politikerne som tar med seg disse i det videre arbeidet med kommuneplanen.

TEMA: Folkehelse og levekår

Hvordan kan vi sammen sikre at alle får delta og bli inkludert i samfunnet vårt? (Fritid, jobb og skole)

- Gangveier gjennom/over hele kommunen
- Ringvoll trenger ungdomsklubb, det er ingen treffsteder for ungdom.
Bygge ut turstier/lysløyper. Ringvoll har ikke lysløype. Men store naturområder som egner seg for å bygge ut turstier. Kommunen må bistå i avtale med grunneiere og opparbeidelse. Trengs aktivitetspark/treningsløype. Kommunen må ha ressurser til å vedlikeholde uteanlegg.
Helsestasjon må ligge på Knapstad. Dit går det an å komme med buss. Å legge helsestasjon lenger unna, vil gjøre hverdagen vanskeligere for småbarnsforeldre. Alternativt kunne man ha en filial av helsestasjonen på Ringvoll med kontortid en dag i uka.
- Barn med autisme og andre diagnoser samt deres pårørende er i behov av et mye bedre fungerende støtteapparat samt kompetanse. Det er altfor vanskelig i dag å få den hjelpen og støtten disse familiene er i behov av. Det tar også for lang tid før tiltak settes i gang. Kommunen har for eksempel ikke kompetanse til å veilede de pårørende, og spesialisthelsetjenesten veileder ikke i hjemmet. Riktig hjelp må på plass i forhold til barnas og de pårørendes behov. Økonomien til kommunen kan ikke være avgjørende. Kommunen er i behov av langt flere ansatte i barneverntjenesten, psykisk helse, samt forebyggende avdeling familie for å sikre et godt psykisk helsetilbud til barn og deres familier.
- Sikre at naturen blir bevart, ved å ikke legge til rette for deponi eller annen negativ næring. Ingen ting er bedre enn ren og frisk natur, jakt og fiske. Rekreasjonsmulighetene vi kan miste ved et deponi på Riiser, ville også økt ulikhetene i vårt samfunn og vanskeliggjort samskaping av økonomiske og næringsmessige verdier. Deponiet ville ha forringet folkehelsen og levekårene til

unge som gamle i hele vårt lokalsamfunn. Steinstøv, støy, økt trafikk og giftig avrenning ville blitt vår nye hverdag. Og det over 30 år!

- Det kan ikke koste for mye.
- Puls i Trøgstad er ett bra sted, som kan brukes av flere. ((Alle))
- Satse på å utvikle alle deler av kommunen. God informasjon og kommunikasjon.
- Ikke legg ned folkebibliotekene/kutte i stillinger for å spare noen kroner! Biblioteket er en utrolig viktig samfunnsinstitusjon - møteplass, kultur, folkeopplysningsarena og, ikke minst - et sted hvor barn kan finne lesegleden - det er bra for hjernen å lese, vet dere. Om vi vil ha et samfunn der det også i fremtiden finnes folk som vil stille opp i lokalpolitikken, og ikke bare stirre på en skjerm, eller "trolle" på nettet, må vi ha biblioteker. Det er en av de få arenaene i samfunnet der man ikke kimser med kunnskapen.
- Sørge for at nærbibliotek holder åpent. Viktig tilbud for alle aldre. Motvirker ensomhet og er et trygt alternativ til rett etter skoletid for de som synes det er skummelt å gå hjem til tomt hus. Enslige som føler ensomhet kan lese magasiner e.l. på biblioteket og føle at de er en del av samfunnet, skal ofte ikke mer til. Det er viktig at prosesser som omhandler stenging midlertidig av bibliotek ikke blir hemmeligholdt. Vi som bor her i kommunen er kommunen. Det er svært skummelt å bygge ned det eneste møtestedet som faktisk fungerer mobbeforebyggende og fungerer godt for psykisk helse. Biblioteket er tilgjengelig for alle uavhengig av lommebok. Bibliotek sikrer at alle kan delta og føle seg inkludert. Gjør alt dere kan for å ha et midlertidig sted for Spydeberg bibliotek til et endelig sted er klart om ikke annet. Om det så blir færre reoler så ha et midlertidig bibliotek i nærområdet/Fjellheim.
- Legge til rette for møteplasser. Bistå frivillige organisasjoner og andre som ønsker å bidra til integrering og inkludering. Støtteordninger til bedrifter som vil gi personer mulighet til å praktisere og lære.
- Større satsing på yoga i skolen og som bedriftstilbud. Både nyere og eldre forskning støtter yoga som verktøy iblant annet selvregulering hos barn og stressreduksjon (både fysisk og mentalt). Det forundrer meg ikke om den generelle økte velværefølelsen yoga bidrar med vil kunne føre til mindre sykefravær og økt folkehelse på sikt.
- Ja, dette er viktig. Når det gjelder fritid, føler jeg at Indre Østfold Kommune har et meget godt tilbud. Om ikke alt er like lokalt forankret. Mange ser for seg at å bli uføretrygdet, pensjonist el. l. er toppen. Dessverre blir det slik at mange mister felleskapet og der sosiale i hverdagen. Spesielt de som nærmer seg pensjonistalderen og sliter litt med helsa, har en utfordring. Her bør NAV

legge mer til rette for at folk kan jobbe lenger og i mindre enn 50% og eventuelt være ufør de resterende. Selvsagt bør arbeidsgivere også se fordelene ved å ha eldre lenger i arbeid. Vedrørende skole, syns jeg at de som sliter, spesielt på ungdomsskolenivå, bør kunne komme ut i praktisk arbeid i stedet for å tvinges gjennom 10-årig skole. Lærer de å stå opp, mestre praktisk arbeid og bli sliten osv. Om ikke lenge skjønner de at de trenger mer lærdom og da er de mottakelige. Denne skolereformen er ikke til det beste for de svakeste, dessverre. Det samme er samfunnet store krav til å ha ungdom ansatt. Tror ungdom som føler seg utenfor trenger å bli slitne etter å ha utført noe fysisk arbeid, og ha følelsen av mestring. Alle er ikke like gode på teori og bør da heller komme tidlig ut i arbeid og få lære av andre. Tror dette kan være årsaken til at mange dropper ut av skolen. Tror også at man kan lage flere jobber for de som av en eller annen grunn faller utenfor og ikke får arbeid. Det kan være å ha ansvar for et par eldre mennesker, med handling, og enkle oppgaver, samt få det sosiale. Det kan være søppelplukking fra a-b. Besøktjeneste etc. La det bli en jobb som man får litt lønn for i stedet for å få penger for å sitte hjemme å vente.

- Beholde og oppgradere skoler/fritidshaller lokalt. Unngå at man må bruke bil/skolebuss osv. for å komme til skole eller aktiviteter.
- Fortsatt jobbe med mobbing
- Ved god informasjon. Bruk de kanaler vi har. FB, men ikke alle har det. Hva med en kommunens side i lokalavisen en fast dag i uka. Og ellers lokalavisen. Lokalradio/TV.
- Gode tilbud - skole - fritid - i nærmiljøet
- Senke pris og sette opp busser til steder
- Bibliotekene spiller her en viktig rolle, som gratis møteplass og et sted en kan lære, få hjelp til data, være sosial, oppleve, bli opplyst og inspirert. Sørge for at barn får delta på fritidsaktiviteter uavhengig av økonomi. Sørge for at skolene har de ressursene som trengs - både til nok ansatte og til læremidler. Kommunen bør oppfordre til at alle bidrar til å få folk som kan og vil - i arbeid. Sørge for lærlingeplasser.
- Gratis aktiviteter for barn. Tilrettelegge for barn i skole, tidlig inn med riktig kompetanse. Jobbe for å unngå forskjeller i økonomi og barnefattigdom. Bedre vilkår og behandling på offentlige kontorer for syke, uføre og de som er under behandling.

- Ta hensyn til hva enkeltmenneske kan mestre, gi muligheter selv til de som kun klarer arbeid en dag. Åpne arbeidsplasser med tilrettelagt arbeide. I skoler jobbe aktivt mot rasisme, tilpasse undervisning, leksefri skole, og et måltid i skoledagen, da ikke alle kommer fra familier som har inntekt eller kunnskap til god næringsrik mat. Mer gratis aktiviteter barn kan være med på.
- Aktivitetstilbud gis rimelig/gratis til barn og unge. Gratis/rimeligere leie av kommunale lokaler. Nok ressurser og dyktige ansatte i barnehage og skole.
- Alle kan alltid komme med innspill og synspunkter (også anonymt). Medborgertorgene kan ta imot dette.
- Flere aktivitetstilbud, ikke bare sport. ungdomsklubber. Viktig med sted for eldre (16+) å være. Splitte det litt. bedre jobb med integrering så alle får vært med. Mye bedre kollektivtransport, både pris og tider. Det går på klima og mulighet til å være med folk
- Tilpassing slik at de får muligheten til å delta. Flere tilbud, etter folks interesser
- Ha et mere variert aktivitetstilbud. Ha flere ungdomsklubber. Få et sted der også de over 18 kan være. Bedre og billigere kollektivtilbud. Bedre skolehelsetilbudet. Typ psykolog, fysioterapeut og mere tilgjengelig helsesøster.
- Ha flere aktivitetstilbud enn bare fotball og håndball. Vi trenger bedre ungdomsklubber, slik det var før at de var åpne hver dag. Viktig med et sted for de eldre (over 16 og over 18) å være. Splitte det litt. Jobbes enda sterkere med integrering. Bedre og billigere kollektivtransport. Tilgjengelige helsesøstre på skolene. Det er irriterende at vi tar det opp så mange ganger også blir det ikke gjort noe med. Fysioterapeut inn i skolen, det er et fint tilbud. Utenfor skolen må vi vente lenge på time, her får vi rask avklaring på det vi lurte på. Godt forebyggende tiltak. Psykolog inn i skolen. Det kan være litt vrient hvordan man skal gå frem. Skoleungdom har det ikke alltid så bra. Det er ikke alltid helsesøster har svarene, eller kompetanse på det vi kommer med.
- Ha flere aktivitetstilbud enn bare fotball og håndball. Trenger bedre ungdomsklubber, slik det var før at de var åpen hver dag. Viktig med et sted for de eldre (over 18) å være. Splitte det litt. Billigere kollektivtransport. Mer helsesøster på VGS. Bedre kollektiv, altså mer
- Ved å beholde de stedene folk treffes, kommunale anlegg som bad og bibliotek på alle tettsteder.
- I barneskoler må lærere vite hvordan de håndterer mobbing fordi det ikke er bra nok. Alt for mange blir mobbet og sliter langt i ettertid etter dette selv om de har informert lærere og skolen om situasjoner. Lærere må kunne lære sine kunnskaper til elevene.

Det er flere lærere som ikke har struktur og gode læremåter. Dette går ut over elevene som gjerne vil lære. Eidsberg ungdomsskole f.eks. har masse gamle bøker som må byttes ut.

- Stemme Arbeiderpartiet, og tenke mer som Ap og AUF
- Billig/gratis arrangementer ungdom vil bli mer hørt. Lettere å si meningene sine. Helsesøster som er tilstede, eventuelt vite hvilke dager hun er her og ikke, fått ukeoversikt på mail? Fysioterapeut en eller to ganger i uka.
- Etablere lavterskel tilbud for barn, åpen gymsal en dag i uken, med trenere og inkluderende aktiviteter for alle uansett økonomi eller funksjonsgrad. Universelt utformede lekeplasser på skoler, barnehage og i sentrum. Barn med rullestol eller hjelpemiddel må kunne være med i leken, ikke sitte å se på leken. Universelt utformede skoler og barnehager. Tidlig tiltak, alle skal med. Felles arrangement i kommunen, der det er gjennomtenkt å inkludere barn i rullestol. Ha bilder og reklame av kommunene, som representerer mangfoldet, voksne og barn med ulike hjelpemidler.
- Antimobbekampanjer. Gratis fritidsaktiviteter. Bedre tilbud av fritidsaktiviteter inne i kommunen (mange reiser ut av kommunen).
- Gjøre fritidsaktiviteter billigere, gi mindre penger hvis man ikke har jobb, for at det skal bli mindre kult å være. Tror fraværsgrensa er bra for at elever skal være på skolen, men hvis den ble satt opp til 15% og ikke 10, vil det være større mulighet til å bli syk, så man slipper å være på skolen når man er dårlig
- Bedre transport og flere møteplasser. Lenger åpningstid på biblioteket.
- Kan dere gi oss tilbake biblioteket i Spydeberg
- Lavere pris, ikke alle for eksempel aleneforsørgere har råd til at barna skal få gå på fritidsaktiviteter, dette gjør at disse barna "dettet" ut. Støtte muligheter for å velge hva man vil.
- Senke kravene på skoler. Mange elever utvikler fysiske og psykiske lidelser fordi de ikke strekker til.
- Ved å spørre alle og faktisk ta i bruk eller prøve/høre på hva alle har å si.
- Start i skolen: Ved å engasjere elever, med varierende timer, engasjerte lærere, og spennende prosjekter som knyttes til blant annet fakta og statistikk, kan man få flere til å ville engasjere seg, delta og hjelpe til i samfunnet. Man bør også kunne lære om fordelene ved dette.
- Morsommere skole- og arbeidsdag, og billigere fritidstilbud

- Variasjon i aktiviteter som blir tilbudt. Kommunen bør ha løsninger på at alle kan delta på aktiviteter. Flere arbeidsplasser i kommunen.
- Covid-19 er et godt eksempel på hvor viktig god beredskapsplanlegging er. Kommunikasjon er alfa omega for rask respons. Digitalisering vil bidra til en raskere respons, også ved mobile kontormuligheter ved f.eks. karantenetid, som folkehelsen står ovenfor nå. Miljøledelse implementert i drift av by og bedrifter er et godt verktøy for oversikt, samtidig som det bidrar til langsiktig heving av levevilkår.
- Bruk penger på kvalitet i introduksjonsprogrammet Sett inn nok ressurser i skole og barnehage, både grunnbemanning og ressurser til flerspråklige og barn med utfordringer. Flest mulig fritidstilbud må være lavkost eller gratis. Legg til rette for møteplasser der alle kan føle seg velkommen. Bruk nok ressurser i barnevernet. Husk at forebygging er bedre og billigere enn reparasjon.
- Det kan vi ikke. Det er en utopi. Vi må face virkeligheten. Ikke lure oss selv og andre med gode "refrenger". Men vi kan invitere innbyggerne til å delta innenfor de områder som kunne være naturlig for de ulike gruppene. Noen ting er viktige for alle og det er infrastrukturen, og der er det utrolig mye å hente når det gjelder å inkludere.
- Jobb til alle. Arbeid skaper nettverk og engasjement.
- Informasjon om tilgjengelige kulturtilbud og fritidsaktiviteter må tydeliggjøres. Mange sliter med å like seg på skolene. Skape trivsel er viktig. Få inn og opprettholde gode helsetjenester.
- Promotere muligheter for frivillighetsarbeid og opprette slike muligheter, både for de som har det bra, men vil hjelpe, og de som trenger hjelp. Da tenker jeg hovedsakelig på klær, mat, husly og eventuell utdanningshjelp. Viktig: Trene ansatte og skaffe utstyr til å virkelig resirkulere søppel, ikke bare grave dette ned (IØR+).
- Opprettholde kort avstand til tilbud i alle deler av kommunen
- Kort avstand til gode tilbud
- Hadde vært interessant å høre hva dere tenker om å opprette psykiatridøgnplasser f. eks. liggende på Helsehuset? På DPS-Akutt er det en korttidspost på 1-5 dager og tilbudet om behandling over mer enn 1-2 uker (som da skjer på Moss DPS) er minimalt. Indre Østfolds befolkning mistet et godt oppbygget tilbud i DPS-døgn Edvin Ruud. Det blir i dag hovedsakelig prioritert krisejobbing

og ikke behandling. Dette fører til en ond sirkel hvor man ser samme pasient komme igjen mange ganger. Kunne skrevet masse om dette, men her er noen fakta, som kan brukes i et diskusjonsforum. Håper det kommer flere muligheter.

- Jeg deltok på møte i kommunestyresalen i Askim 27 februar 2020 under temaet «Vær med på å utvikle kommunen.» Jeg hadde et forslag som jeg mener er viktig og det er at botilbudet til eldre enslige blir tatt med i planleggingen fremover. Bofellesskapet består av flere leiligheter hvor hver boenhet på ca 60 kvm og at det er et fellesrom med kjøkken. Dette fellesrommet skal inneholde masse aktiviteter som til eksempel kort spill, andre spill, sanggrupper, dans osv. Beboerne tar selv ansvar for organiseringen av aktivitetene. I tillegg er det 1-2 rom som kan benyttes som gjesterom for besøkende til beboerne. Leilighetene kan ikke kjøpes, bare leies. Når behovet for leieforholdet opphører går leiligheten tilbake til stiftelsen eller den organisasjonen som eier den. I tilknytning til boenhetene er det hage/grøntareal slik at beboerne kan delta aktivt i aktiviteter her også. Det er viktig å aktivisere eldre mennesker og forhindre ensomhet blant enslige. Dette er forebygging!

TEMA: Klima

Hvordan kan kommunen legge til rette for at du og andre innbyggere kan ta klimavennlige valg?

- Lag gangvei fra Elvestadkrysset og helt ned til grensa ved Våler slik at barna våre kan få en trygg skolevei. Med skikkelige bussholdeplasser. Så ingen barn som voksne blir kjørt i hjel, når de må gå på 30 cm på siden av veien. Bare flaks at det går bra, med både barn og voksne i dag. Nei til massedeponier i hele indre, som renner ut i Hobølelva, og forurensar Vansjø, som er drikkevannskilde til 5 andre kommuner.

- Bedre busstilbud. Mange jobber utenfor kommunen. Mange tar tog fra Sonsveien stasjon, det trengs bussforbindelse dit. Flere avganger mellom Askim-Moss.
- Flere tilgjengelige elbil-hurtiglader i kommunen og et mye bedre kollektivt tilbud med mange flere bussavganger mellom byene og tettstedene.
- Ikke legge til rette for forurensende næringer. Kommunen må ikke legge til rette for massedeponi på Riiser. Kommunen burde legge til rette for klimanøytrale næringer og bærekraftige næringer. Nei til deponi på Riisermosan! Vi vil ikke ha Massedeponi på Riiser! Jeg minner om at World Economic Forum rangerer nå ødeleggelse av naturlige økosystemer, vannmangel og luftforurensning som en mye større trussel enn risikoen knyttet til aksjebobler, korrupsjon eller terrorangrep.
- Hei. Her tror jeg det er viktig å belyse hvilken natur vi har med ordentlig saklig informasjon i en kanal tilgjengelig for innbyggerne. I dagens verden er visuell informasjon med bilder og video samt informasjon brukt riktig i sosiale media essensielt for å nå fram til publikum.
- Skjerme drikkevann-forsøpling og muligheten for sabotasje må bli mindre. Bevare grønne områder slik at landbruk, skogbruk synes, det vil gi økt forståelse for kortreist mat, behovet for matproduksjon og kunnskap til å ta vare på norske ressurser. Bygge minst mulig, men best mulig for fremtiden.
- Offentlig transport
- Legge til rette med ladestasjoner. Bedre kollektivtilbud.
- Kanskje man kan begynne med sparkesykler? Folk kjører for mye bil her, selv i tettbebygde strøk. Man kunne bruke Innbyggertorget som "lånesentral" hvor folk kunne få låne verktøy/utstyr i stedet for at alle skal kjøpe nytt.
- Legge til rette for gjenbruk, kortreist mat og opplyse oss om muligheter.
- Øke tilbudet om kurs og inspirerende foredrag, samt tilby flere klimavennlige aktiviteter for alle aldre som samtidig skaper folkehelse og øker livskvaliteten gjennom å styrke relasjoner. Konkurransebasert sport er ikke alles interesse (og er heller ikke bra for alle), så savner en bredere satsing.

- Sørge for å ha nok offentlige søppelkasser i sentrum / der folk ferdes / går tur. Dette er en rimelig investering som gjør at det ser rent og pent ut
- Starte med info til barn og ungdom, barnehage-skole osv. Hjelp voksne og eldre med å laste ned kommunens app. Her kommer det masse god informasjon. Alle innbyggere som er innom eller i kontakt med kommunen bør få spørsmål om man har appen og eventuelt få hjelp til å legge den inn.
- Jobbe for bedre kollektivtilbud internt i kommunen og mot Oslo. 30min frekvens på tog i kontortid? (mot bare rush i dag)
- Lage sammenhengende gang og sykkelstier i og mellom tettsteder og byer, slik at man kan sykle trygt lengre avstander. Bysykel. Velferdsteknologi for diverse målinger av pasienter i hjemmene.
- De må ha tjenester nær der de bor - over hele kommunen
- Øke tilskudd og billigere elbillading
- Jobbe for attraktivt kollektivtilbud og nok parkeringsplasser på togstasjonene. Tenke lokalt - lokal og kortreist mat, kommunen bør benytte seg av ressurser og kompetanse som finnes i nærområdet.
- Leie av biler i kommunens regi. Bedre buss- og togforbindelser.
- Gjøre det lett, legge til rette for folk som ikke har bil. Bedre kollektivtrafikk innad i Østfold, men også mot hovedstaden, utvide transport kveld og natt. Ha kommunale avfallsposer lett tilgjengelig i butikk.
- Enda bedre bussruter. God korrespondanse lokalbuss/togavganger.
- Digitale løsninger, med en visjon om et papirløst samfunn.
- Bedre og billigere kollektivtilbud, mer tilgjengelig for det er mange steder det er nesten umulig. Mer vegetarmuligheter, mer klimavennlig mat. Ikke promotere økologisk hvis det er en miljøversting.
- Kollektiv transport kan bedres, prøve å få til elbillader eller ta kontakt med de som tilbyr dette. Syns det er veldig smart med de parkeringsplassene som er i nærheten av busstopp som pendlere kan bruke.
- Bedre kollektivtilbud. Promotere de klimavennlige tilbudene som allerede er her.
- Bedre og billigere kollektivtilbud, mer tilgjengelig. Mer vegetarmuligheter, mer klimavennlig mat. Ikke promotere økologisk hvis det er en miljøversting. Promotere klimavennlige muligheter i kantiner og butikker.

- Satse mer på kollektivt, og hjelpe skoler i fylket med resirkulering og passe på at natur blir tatt vare på.
- Ved å forbedre kollektivt tilbud
- Trenger bedre sikkerhet på avfall og hvordan det kastes og håndteres. Vi trenger bedre informasjon på hvor og hvordan vi skal kaste det. Spesielt ved farlig avfall dersom eskene som "skal" hentes, aldri blir tatt. Strengere krav på engangsplast. Klimaendring er ikke gratis, men det er dyrere senere.
- Bedre kollektivtilbud
- Snakke mer om hva som er klimavennlig og ikke. Tiltak alle må følge
- Fortsette med kildesortering. Ha lengre åpningstid på avfallsanlegget.
- Sykkelvenlige veier. Ha fokus på miljøvennlig fremkommelighet. Ha arrangementer, lage konkurranser i kommunene, de 10 som sykler mest i løpet av en måned får premie. Egne konkurranser for barn, engasjere skoler og barnehager. Tilgjengelighet for barnevogn og rullestol gangfelt, fortauskanter og busser.
- Legge til rette for kildesortering. Flere søppelkasser på gata, offentlige plasser og turstier. Oppfordre bedrifter og butikker til å bruke mindre plast, eventuelt gi dem fordeler ved bruk av mindre plast. Miljøvennlige kantiner. Flere Fretex-containerer. Ha lavere avgifter for å sortere søppel på dynga.
- Ikke ta ned bomringen, og heller sette opp prisene for at flere skal kjøpe elbil. Og så kan man gjøre klimatiltak med bompengene
- Ha flere busstider
- Forby engangsplast, ta bort unødvendig plastemballasje i butikkene, gjøre kollektiv transport til det billigste alternativet innenfor transport
- Billigere tog
- Hovedsakelig gjennom god reklamedrift for gårder og annet næringsliv i nærheten. Altså for å oppmuntre kortreiste innkjøp.
- Istedenfor plastikkposer i klesbutikker etc. kan vi ta med våre egne bagger/sekker/vesker osv. eller butikkene kan begynne med papir poser som f.eks. H&M (å bruke papir er bedre enn å bruke plastikk?)

- Skole: Jeg tror at ved å gjøre elevene mer bevisste på klima og konsekvenser av egne valg vil hjelpe flere å ta klimavennlige valg. Skolen kan for eksempel ha klima som et tema i et nåværende fag, eller gjøre det til et nytt fag. Elever kan for eksempel få oppgaver hvor man må *gjøre* noe for klimaet.
- Mer og billigere kollektiv transport
- Offentlig transport, søppelhåndtering, kildesortering av søppel, jobbe mot helelektronisk skole, mindre papirbruk, kortreist mat, tjenester og aktiviteter i nærområdet.
- Alle mål: Næringslivet i IØ bør ta klima på alvor. Et godt tiltak er å få veiledning og opplæring i miljøledelse, samt å implementere dette innad i driften. Miljøfyrtårn skaper trygghet og hever kunnskapsnivået, samtidig som det er et godt styringsverktøy i forhold til bærekraftig, sirkulær økonomi.
- Gjør det enklere og billigere å levere avfall på Stegen. Sjekk om IØK kan bedre kollektivtrafikken innad i kommunen. Strø gang- og sykkelstier når det er glatt. Legg til rette for sykkelbruk, gjør det gjerne vanskeligere å kjøre bil korte avstander. Bygg sentralt, ikke på landet.
- Mener at vi må fokusere på overkonsumpsjonen. Med overkonsumpsjonen følger forsøplingen. Jeg mener at forsøplingen er det alvorligste problemet vi har. Faktisk, så sammenstilte professor (Louisiana) Herman E. Daly en flere essays i boken Toward a steady-state economy. Senke prisene på levering av avfall.
- Legge til rette for kollektivtransport i fylket, med billigere priser og bedre samarbeid med andre kommuner. Lage arenaer for kjøp og salg av lokal mat og andre varer. Verne matjord. Kutte utslipp i landbruket og i industri.
- Mer klimavennlig kollektiv transport (f.eks. biogass, som omdanner metan til lettere gasser) obligatoriske samfunnstjenester, f.eks. plukke søppel på jorder (søppel er ofte et problem for bonden og avlingen), plukke søppel generelt, ikke kaste ting i naturen. Ikke bygge på naturområder!
- Gjøre det enkelt og lønnsomt

TEMA: Verdiskaping og næringsutvikling

Hvordan kan Indre Østfold kommune bedre legge til rette for bærekraftig vekst og utvikling i landbruk og annen næring?

- Kjøp opp næringstomt bygg et lager for store bedrifter, som for eksempel Cola/Ringnes/Freia/Asko/BD osv. Ergo mange arbeidsplasser og tilflytting til kommunene, og dermed folkevekst i kommunene mer skattepenger i kassa. Bedre økonomi blir bare bedre for små steder.
- Nei til Deponi på Riiser! Det er brukt flere millioner kroner på å rense og rydde opp i våre lokale vassdrag. Hobøelva og Morsa-vassdraget vil bli direkte skadelidende av avrenningen til deponiet. Kommunen burde ikke legge til rette for en slik type næring! FNs naturpanel har beregnet at tap av naturmangfold og økosystem-tjenester koster verden mer enn ti prosent av den globale BNP hvert år. Langsiktig ville et massedeponi blitt kostbart for kommunen. Som blir sittende igjen med opprydningsarbeidet i flere generasjoner etterpå!
- Ikke foreslå bygg eller vei på matjord eller skogsmark. En kamp mellom grunneier og kommune er negativt for kommune og innbyggere. Utfordre arkitekter- bygg smartere.
- God arealplan med fokus på å ta vare på matjorda.
- Holde seg oppdatert på nyheter og holde bøndene oppdatert og ha lett tilgang på rådgivere.
- NMBU på Ås vil være en regional motor når det gjelder innovasjon. Campus Ås vil være et økosystem for innovasjon og nyskaping og en samspillsaktør med næringslivet i området. Både FOU-institusjoner med sine forskere, studenter, næringsliv og offentlig sektor i området vil komme til å bidra til økt innovasjon og nyskaping. Kommunen Indre Østfold bør få etablert et eget utviklingssenter som filial til miljøet på Ås.

- Sørge for å gjøre det attraktivt å bo her. Det vil medføre tilflytting av mennesker med initiativ og ressurser til å skape nye arbeidsplasser, og dermed økte inntekter for kommunen.
- Være behjelpelig når det kommer forslag/forespørsel fra næringsdrivende eller landbruk. Ut fra media i den siste tiden, har det vel ikke fungert helt slik. Selv om kommunen har en kontrollerende oppgave og selvsagt ikke tillater alt, bør man opptre på en måte man selv ønsker å bli møtt på. Man må huske på at de ansatte i kommunen er der pga. innbyggerne. Møte hverandre med respekt rett og slett, uansett klaseskille. Holde og delta på fellesmøter slik man gjør i dag. Påse at det er ledige industriområder og lokaler på forskjellige plasser i kommunen dvs. i alle grender.
- God infrastruktur. Kort saksbehandlingstid.
- Det må være næringsvirksomhet spredd i hele kommunen.
- Oppfordre til å kjøpe lokal mat.
- Jobbe mer aktivt for å beholde lokale arbeidsplasser.
- Bedre kollektivtilbud, god informasjon og veiledning ved evt. oppstart av bedrifter, rask saksbehandling
- Nysatsing og tilrettelegging for nye bedrifter, ny teknologi.
- Verne om landbruksområdene. Læreplasser i egne kommune, men også mulighet til å reise ut. Legge til rette for at flere får læreplasser. Karriereveiledning på ungdomskolen.
- Verne landbruksområdene. Lærlingplass innenfor kommunen. Vanskelig å få lærlingplass.
- Læreplasser i kommunen. Ikke la de småkommunene forsvinne helt og at de stedene hvor vgs. ikke er, skal forsvinne helt. Samtidig skal man beholde landbruket.
- Verne landbruksområdene. Flere lokale læreplasser. Legge til rette for at man får læreplass. Promotere yrkesfag mere.
- Verne om landbruksområdene. Læreplasser i egen kommune, men også mulighet til å reise ut. Legge til rette for at flere får læreplasser. Karriereveiledning på ungdomskolene mer spissa mot yrkesfag.
- Ved å ikke regulere dyrket mark til industriområde og boligfelt.
- Det burde være obligatorisk opplæring av bærekraft og klimaendring. Folk må lære hvor viktig bærekraft er og lære hvordan de kan gjøre små eller store endringer i dagliglivet for å leve mer bærekraftig.

- Gå bort ifra økologisk
- Lytt til næringslivet som er i kommunen - hva trenger de?
- Ikke bygge ut dyrket mark. Lage flere jorder og ha en årlig plante trær dag/plante flere trær. Legge til rette for dyrking/servering/handel av kortreist mat i kommune.
- Legge opp til flere besøk på gårder, så unge kanskje blir interessert i å bli bonde senere. Og gi bøndene ekstra støtte for å gjøre det mer attraktivt å være bonde
- Frede dyrkbar jord istedenfor gamle bygninger, plassen til de gamle bygningene burde bli gjenbrukt og ikke ta opp plass. Vi må ha nok matjord til å ta vare på landet vårt.
- Gi pengestøtte. Ikke ta jorda demmes for å bygge boliger.
- Start i skolen: Dette er et viktig tema at ungdom får lære mer om, spesielt det som går under annen næring, og som kan kobles med punkt 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst. At ungdom får vite at det finnes flere valgmuligheter i livet, enn "bare" å bli ansatt, er svært viktig. Verden trenger nyskapere og det er derfor viktig at ungdommer tør å satse!
- Satse på norsk mat, miljøvennlige plantevernmidler, tilrettelegge for næring i kommunen.
- Ta hensyn og legge til rette for eksisterende bedrifter og næring. Eksisterende bedrifter må få mulighet til utvikling og vekst der de er i dag, politikerne og administrasjonen kan ikke detalj-bestemme hvor all vekst skal/kan skje. 80 % av vekst i bedrifter skjer i eksisterende næringsliv, legg derfor fokus på at disse får vilkår og bistand som er levedyktige fra kommunens side. Faglige og løsningsorienterte saksbehandlere/ansatte, som har forståelse for at de er der for innbyggeren og næringslivet. Unngå at jussen skal sette "standarden" for næringsutvikling. Reguleringsplaner må legge til rette for utvikling av eksisterende bedrifter og eiendommer. Reguleringsplaner må være "åpne" og levende, behov forandrer seg hele tiden. Reguleringsplaner, samfunnsplaner, arealplaner, dispensasjoner etc. må forklares mye bedre ut til innbyggere og næringsliv. Ulike "lag" i ulike planer, uforståelig for mange. Dette er et eget "stammespråk" som kommune og byråkrater gjemmer seg bak. Dette skaper store utfordringer for eksisterende næringsliv.
- Mål 9, 11, 12: Vi står ovenfor et digitalt skifte. Digitalisering og opplæring av bruk av verktøy er en sentral og viktig del av dette skiftet. Utviklingen skjer fort og implementering er nødvendig for bærekraftig vekst.

- Myndighetene/politikerne har på en primitiv måte, lenge plaget både landbruk og annen næring (og deler av offentlig sektor) med effektiviseringskrav. Man har også lyktes å gjøre det meste primært til budsjettspørsmål. Kommunen må virkelig gå inn i problemstillingene og knytte til seg kompetanse i referansegrupper.
- Økonomisk støtte til prosjekter som har bærekraftige resultater, forenkle byråkrati rundt dette.
- Kommunen kan legge til rette for bærekraftig vekst og utvikling i landbruk og annen næring ved å ruste opp til situasjoner med ekstremsvær.
- Ikke regulere mat og avling etter form og fasong. Dette er meget uviktig. Ta upopulære valg når du ser det trengs. Litt som å være en forelder egentlig, gjør det som er best for folket, det er jobben din (dere er for det meste veldig flinke til det dere gjør, mener ikke å klage, -)) Promotere bruktbutikker og f.eks. appen "TooGoodToGo" (selv om det kanskje ikke gir en økonomisk gevinst)
- Jobbe for bedre mobildekning og fibertilkobling i hele kommunen. Også utenom tettbebygde områder.
- Jobbe for bedre dekning for mobil og fiber i hele kommunen, også i områdene med mindre bebyggelse

TEMA: Økonomi

Hvordan kan Indre Østfold kommune forenkle måten kommunen løser oppgavene sine på for å kunne opprettholde gode tjenester i fremtiden?

- Si nei til deponi på Riisermosan.
- Servicetorg viktig, en mail kurator som sender til rett person. Smidighet og løsningsforslag før vedtak, nok folk på rett plass.

- Satse på gode digitale tjenester og lett tilgjengelighet på rådgivere.
- Kommunen Indre Østfold må legge til rette for at ideelle lag og foreninger i samspill med lokalt næringsliv kan søke støtte fra ulike direktorat til ulike samfunnsprosjekt. Mange kommuner og bydeler har lokale koordinatore som veileder søkere.
- Sjå på kva som fungerer. Ikkje lag nye rutiner berre for å lage noko nytt.
- Jeg har meldt inn at en lyspære har gått ved en vei. Det var faktisk ganske kronglete og tidkrevende. Pæra ble bytta etter en stund, men dere får minus av meg på innmeldingssystemet.
- Ta bort sløsing øverst i systemet, da blir det bedre tjenester til de som trenger det.
- Dette er et vanskelig formulert spørsmål etter min mening. Og hvorfor dette ligger under økonomi. Vel, innbyggertorg var det mye snakk om i forberedelsene til sammenslåingen. Allerede nå blir disse nedbemannet jmf. media? Innbyggerne skal ikke fysisk treffe mennesker i kommunen lenger. Derfor er det viktig at nettsiden gir informasjon med telefonnummer, epost og hva hver enkelt ansatt driver med så de kan nås. Og de må svare innen rimelig kort tid, ihvertfall at mail er mottatt osv. Man er like avhengig av alle, alt fra rådmann til vaktmester. Politikerne tror de mange ganger vet svarene på alt selv? Men noen ganger må de få råd, men hvem får de råd fra? Og er de rådene korrekte? Er redd for at man som oftest ikke hører med de det gjelder, men tar en generell vurdering på høyere hold i administrasjonen. Spesielt nå er det viktig at politikerne legger vekk partipolitikken og støtter vedtakene i den nye kommunen. Ser ut som Høyre og Venstre er furtne etter valget. Tilbake til kommunen, så er det viktig at man ikke blir for topptung. Viktig at de på gulvet føler seg hørt.
- Velferdsteknologi. Tverrfaglig samarbeid på tvers. Læringsarenaer. Spisskompetanse tilgjengelig på tvers for opplæring.
- Det er store avstander. Ikke samle mere enn nødvendig på ett sted. De som jobber med Hjelpemidler har fått altfor mye kjøring etter at alt er samlet i Askim.
- Fortsette mere digitalt
- Raskere saksbehandling. Skrive så folk forstår - hjelpe de som ikke gjør det.
- Lytte til de som faktisk jobber på gulvet. Kutte ned på byråkrati og tunge systemer. Ansette flere i fulle stillinger i bunntinjen, og effektivisere på toppnivå.

- Ved å ha tilgang på Tilskuddsportalen vil ansatte og frivillige lag og foreninger selv kunne søke blant over 2500 tilskuddsordninger. Dette gjør at kommuneansatte kan bruke tid på andre ting enn å lete etter penger. Kommunen må kjøpe abonnement.
- Lage gode maler for hvordan saker skal løses, men også se enkeltmennesker. Ha nok arbeidskraft. Tilrettelegge kollektivt så fremkommelighet blir lett.
- En god digitaliseringsprosess.
- Ser at det skal betales kommunale avgifter to ganger i året. Det er en dårlig nyhet for de med snau økonomi! Håper virkelig at storkommunen kan gå tilbake til tre terminer i året.
- Mindre byråkrati. Bruke penger på lokale ressurser, ikke på statussymboler.
- Ved å faktisk klare å løse oppgavene selv og ikke leie inn folk til å gjøre det for flere millioner året. Vi har mange fagfolk i kommunen som kan brukes. De pengene som sløses bort på å leie inn, kunne blitt brukt på langt mer viktig ting som bad, helsetjenester og det kunne gjort så kommunen slapp å kutte ned på tiden som vanskeligstilte har med støttekontakten sin.
- Ha gode planer, hvor alle har en stemme.
- Sette strengere krav på økonomien til Askim fordi det er tydelig at de bruker penger feil = gjeld. Deres gjeld og pengebruk går ut over de "andre kommunene" som måtte i kommunesammenslåing. Det er unødvendig å bruke penger på å sende klasser i Polen gratis. Dette kan heller brukes på skolebøker og andre viktigere ting.
- Forstår ikke spørsmålet
- Greit å sentralisere administrasjonene, sykehjemstilbudene, helsestasjon m.m., men la de lokale oppvekstsentrene i alle grender få beholde nok tilbud til å bli levende. Tenker på barneskolene, barnehage, fritidstilbud.
- Standardiserte søknadsskjemaer på nett for helsetjenester. Utformet etter lovverket, slik at vi kan redusere antall saksbehandlere. Fjerne byråkratiet og muligheten til å bruke faglig skjønn. Bedre tjenester til brukerne, som igjen vil kunne bidra til fellesskapet gjennom skole og arbeid. Økt BPA til innbyggerne som har behov for dette. Flere kurs til innbyggerne, slik at de selv kan ivareta egen økonomi, helse, omsorg for barn og omsorg for pleietrengende familie. Flere psykologer, slik at innbyggere som har behov for behandling, raskt får hjelp og dermed unngår langvarig psykiske utfordringer, som øker sannsynligheten for at de blir kroniske.

- Forenkle måten dere stiller spørsmål på. Gjøre kommunens oppgaver på en mer effektiv, bærekraftig og billig måte slik at tjenestene kan vare lenger. Bygge bygninger som varer lenge.
- Ikke bruke penger på masse ubrukelig og som ikke trengs. Prioritere penger til helsesektoren.
- Her har jeg ikke så mange innspill. Men jeg tenker kanskje at kommunen bør legge mer vekt på bruk av teknologi. Ellers bør alt av generelle opplysninger, gjøres på en slik måte, at det ikke skaper problemer eller vanskeligheter for innbyggerne.
- Til en viss grad digitale tjenester
- Saksbehandlere ut i bedriftene, dette har blitt sagt og solgt inn veldig tydelig av både Prosjekt-rådmann og sentrale politikere i 2 år nå. En JA-kultur, istedenfor en NEI-kultur. Klare å sette seg inn i innbyggernes og bedriftenes hverdag og utfordringer. Mye kan skje digitalt, men enkelte ting er det absolutt lettest å sette seg ned rundt et bord og bare prate og finne enkleste løsning, sammen. Se Indre Østfold som en enhet, og ikke 5 tidligere kommuner.
- Bruke det lokale næringslivet for å fremme kunnskap og vekst i regionen. Fortsette med frokostmøter, workshops og innspills muligheter som denne questbacken.
- Rett person på rett plass. Gjøre oppgaven riktig og lovlig med en gang. Lag gode vedtak og gode saksframlegg så politikere velger gode løsninger og folk forstår hvorfor det ble som det ble.
- Spørsmålet er umulig å svare på denne lille plassen. Det er et utrolig stort spørsmål! For å kunne svare på dette må jeg gå inn i et spesifikt område å analysere sammen med de som jobber der. Kan hende det for min del kunne gjelde budsjettering og økonomiforvaltning, idet jeg er siviløkonom.
- Forenkle søknader og byråkrati. Mindre skjemaer-mer handling!
- I Askim har vi betalt kommunale avgifter over tre terminer. Nå er det bare to i den nye kommunen. Dette er en dårlig løsning for folk med stram økonomi! Håper den gamle ordningen kommer tilbake.
- Kort vei mellom administrasjon og ansatte - begge veier.
- Korte avstander mellom ledelse og de som gjør jobben.

TEMA: Samskaping

Hva skal til for at du blir mer engasjert i utviklingen av Indre Østfold kommune?

- Engasjement og handling fra politikerne. Og samarbeidsvilje, slik at man kan se veksten, og oppleve at de faktisk gjør noe sammen og jenker litt på sine krav som er til alles beste ikke bare de selv, og at viser ikke passivitet, og at de bare kranter og aldri kommer noe videre.
- At innspill fra folket blir tatt på alvor, over tid. Vi trenger ikke slike folkemøter som var arrangert for ett år siden på Ringvoll. Folk møtte opp mannsterke og "prosjektkommunen" fortalte om hvor flott alt skulle bli. Men folk skjønnte etterhvert at det var allerede bestemt at på Ringvoll skulle vi få en pc som skulle plasseres i et hjørne et sted, for å chatte med kommunen. Det var alt. Aldri har vi sett så skuffa folk før, og lufta gikk helt ut av Indre Østfold-ballongen. Derfor var det bare 9 personer fra Ytre Hobøl på Knapstad i går. Sånt narrespill er svært uheldig for engasjementet!
- At lokalbefolkningen blir hørt og at kommunen viser at de ønsker en ren og klimavennlig profil. Jeg vil være stolt av kommunen jeg bor i, og jeg vil bo i en kommune som tar vare på de ressursene vi har på en bærekraftig måte. Derfor nei til deponi på Riiser. Ta vare på våre barn, og våre gamle! Beholde skolen på Ringvoll og si nei til massedeponi av forurensede masser på Riiser. Det å tenke på at det skal kjøre opptil 200 lastebiler pr. dag, ved deponi. Vi har ikke råd til å miste et eneste barn – risikoen for dette blir betydelig større.
- Byråkrati må forenkles. Prosesser til leddene bør ligge lett tilgjengelig, mindre lønn til ledelse, mer til drift. Full kost i skole osv. Engasjement øker når det er muligheter for å bidra. Sparekommune blir ikke engasjerende. Rydd opp i økonomien.
- God dialog og involvering fra kommunens side.
- Se at det kommer en løsning på Hovin skole

- Husk på lokalsamfunna! Spydeberg treng biblioteket sitt, finn ei løysing for plassering! Hør på innbyggerne! Fortsett med folkemøte! Kom på besøk til tettsteder og møt folk som kjenner lokalsamfunnet sitt.
- Indre Østfold sammen med Nordre Follo, Ås, Vestby, Enebakk, Frogn og Søndre Nordstrand i Oslo forventes å få stor befolkningsvekst, slik at innbyggertallet fort blir på størrelse med Trondheim. Mangel på sykehus tjenester kan raskt bli prekær. Sykehuset på Kalnes er knapt nok dimensjonert for byene sør i Østfold. Tilsvarende gjelder for Moss sykehus og for Akershus sykehus i sine områder. For å unngå uverdige helsetilstander, må det snarest innledes samarbeid med nabokommuner og Oslo om et nytt storsykehus, et nytt Rikshospital, sentralt i regionen. Tidsperspektivet er også viktig av strategiske grunner med tanke på den løpende diskusjonen Ullevål/Gaustad og nytt sykehus for Innlandet.
- I et område med så mye landbruk forundrer det meg at bøndene ikke er mer synlige i småbyenes sentrum. Jeg savner ukentlige markeder i sentrum (ikke bare årlig), satsing på lokale småprodusenter og de som driver nisje, små kaféer hvor man kan få seg et sunt, lokalt måltid av høy kvalitet -som inspirerer til en sunnere og mer sosial hverdag (to områder som vi vet helt sikkert øker både fysisk og psykisk helse). La det lokale yogastudioet bli et møtested for den generelle befolkningen. For seniorer, kreftpasienter og pårørende, ungdommer, familier, menn og kvinner i alle aldre, kvinner under graviditet og i barsel, for barn og mennesker med spesielle behov. Sats på de som allerede prøver å bidra med de få ressursene de har tilgjengelig. Ellers ser jeg verdien i at tomme næringsbygg prioriteres å pusses opp til god estetisk standard for å fylles med tilbud som henger med i tiden - spesielt for familier og unge. En kommunal hage i sentrum er en annen drøm, hvor barn og familier kan lære å dyrke, lære om insekter og viktigheten av å ivareta klimaet globalt, samt vårt lokale miljø og samtidig tilbringe kvalitetstid sammen - et øyeblikk borte fra skjermen. Hent inspirasjon i de positive og vellykkede tiltakene i storbyene. Det er ikke alle tiltak som krever all verden. Det er mange ildsjeler i denne kommunen som gjerne stepper inn for å øke verdien av samskaping i lokalsamfunnet.
- Jeg synes akkurat det jeg holder på med nå er en bra måte å gjøre det på. Dette får dere pluss for.
- Først må politikerne uansett parti vise at de står sammen om vedtakene som fattes. Vi (les kommunen) har dessverre ikke media med oss heller til å formidle det som er positivt for innbyggerne.
- Enkle spørreskjema som dette som gjør at vi på gulvet kan si noe og kanskje bli hørt.
- Organisere postlister etter tema?

- Lære oss til å bli glad i kommunen. Like glad i som i den vi bor i. Ikke få følelsen av at vi blir glemt. Alle må bli hørt og tatt på alvor.
- Det må skje ting i nærmiljøet
- Få flere på NAV til å yte noe. Slik at alle bidrar.
- Mulighet til å delta i debatten uten å måtte fysisk møte opp på timelange folkemøter o.l. Tenk på alternativer for å nå de som ikke kommer på møter. Og vær mer konkret på hva dere vil ha innspill på, så folk opplever det som relevant for dem. Spørsmålene i denne undersøkelsen er altfor ulne og generelle, men spørreskjema er en fin måte å si sin mening på.
- Blir hørt. Se gode resultater. Føle å bli tatt på alvor.
- At man ser at det nytter med innspill, at ønsker blir hørt. At det jobbes og kommuniseres åpent og aktivt ut mot befolkningen, om planer, at vi ikke over byråkratiserer og bruker unødige midler.
- At jeg oppfatter at jeg blir lyttet til. Jeg ønsker å bidra med mine tanker om digitalisering.
- Medvirkning - at de innspillene man kommer med blir hørt, og at man ser at engasjementet nytter. Snakke om det mer på skolene. Spesielt ungdomsskole, de burde få en sum med penger for å drive elevrådsarbeid.
- Man må ta hensyn til de mindre stedene og høre på hva de har å si. Ikke bare være der, men også lytte og gjøre noe med det.
- Det er viktig at man blir hørt! At man får vært med å bestemme om saker. Mere fokus på hva elever og de yngre ønsker.
- Medvirkning - at de innspillene man kommer med blir hørt, og at man ser at engasjementet nytter. Hvis man skal ha mer fokus på ungdommers medvirkning - kanskje man kunne snakke om det mer i undervisning. Mer fokus på elevdemokrati i ungdomskolene. Elevrådene bør få en sum med penger for å drive med elevrådsarbeid. Samarbeid med frivilligheten for å løfte elevsnittet som et forebyggende tiltak, for eksempel leksehjelp.
- At befolkningen blir mer ivaretatt, sett og hørt når det gjelder store politisk avgjørelser.
- Mer fokus på klima.
- Ting som dette hjelper meg å være mer engasjert. Det at dere spør om meninger og tanker til de som er i kommunene. Det er lett for oss å føle at vi ikke blir hørt når det er flere problemer som aldri blir tatt hånd om.
- Er det allerede.
- Noe vi engasjerer oss i, ting som handler om oss.

- Få se at Spydeberg får blomstre og beholde sitt levende sentrum.
- Bedre informasjonsflyt til innbyggerne. En kommune som har fokus på likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsnivå. Muligheter for å påvirke og bli hørt, veldig godt tiltak med verksteder og muligheten til å komme med innspill på denne måte.
- Saker som angår ungdom. Invitere spesifikt ungdom på et møte til å være med (servere mat). Invitere alle klassene i Indre Østfold til å diskutere saker for så å sende en representant fra hver klasse til et felles møte. Forenkle politiske spørsmål slik at ungdom forstår.
- Snakke mer med elever. Komme og holde foredrag på skoler.
- At vi unge blir inkludert, vi får ha en stemme i valg som blir tatt.
- God informasjon rundt hvilke muligheter jeg har for å engasjere meg og ha en stemme.
- Det kan bygges flere parker eller større sentere, altså flere steder venner og familie og andre kan henge sammen lenge og ha det gøy. Det er nesten ikke noe som man kan se frem til her i Indre østfold kommune siden nesten alle bare må henge sammen i Ski eller Oslo etc.
- Legalisere hasj
- Få mer opplysning om hva som skjer og hvorfor det skjer.
- Bruk internett mer
- Å bli hørt. Ungdommens kommunestyre er et positivt bidrag. Skolen oppdaterer elever om hva som skjer i kommunen.
- Åpenhet og informasjon fra kommunen og politikere. Samsnakking. Framsnakking. Samarbeid mellom byer og tettsteder i nye kommunen, og slutt på den "interne" konkurransen.
- Det er viktig med et godt samarbeid mellom kommunen og det lokale næringslivet i IØ. Kommunen må lede med eksempel ved å bruke, samhandle og rådføre seg med det lokale næringslivet, slik at alle får eierskap i strategier som legges til grunn.
- Om et engasjement betyr at jeg skulle gjøre noe aktivt i utvikling av Indre Østfold kommune, så inviterer jeg dere til å ta kontakt med meg. I området folkehelse og levevilkår har jeg en del kontakter/erfaringer som kanskje kunne være nyttige.
- Jeg tror man blir mer engasjert hvis man merker at man har noe å si, eller får ta del i prosesser som omhandler endring i kommunen. F.eks. om skoleklasser blir invitert på høringer i kommunen kan det være med på å øke interessen i politikken, tror jeg.

- Politikere som står for det de mener og tør å ta upopulære valg nå det trengs :-)
- Informasjon
- God informasjon om hva som skjer